Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Piątek 15 czerwca 1928 r. Cena 20 groszy

KURJER WILEŃSKI

Rok V. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY. Nr. 133 (1180)

Zły kierunek.

Jednem z ważniejszych zdarzeń wewnętrzno-politycznych ostatnich dni jest przejście parlamentarnego Koła Żydowskiego do opozycji wobec rządu, ex re ustawy budżetowej. Niespokojny kierunek posła Grynbauma wziął górę nad głosem rozwagi, którego—zaznaczyć to należy—nie brak w kole żydowskiem. Sprawca decyzji, znany organizator bloku mniejszości narodowych, usunął tem samem w cień swych partyjnych kolegów z Małopolski i dokonał konsolidacji koła w duchu przez siebie upragnionym.

Wprawdzie posłowie sjonistyczni z Małopolski Wschodniej zastrzegli się wobec uchwały większości koła, złożyli deklarację, że za jego politykę nie będą ponosić odpowiedzialności, zaznaczyli odrębność swego stanowiska nieobecnością w chwili głosowania nad preliminarzem budżetowym, a nawet ukonstytuowali się jako zespół reprezentantów parlamentarnych żydowstwa wschodnio-małopolskiego, lecz nie oznacza to jeszcze faktycznego rozłamu.

Jesteśmy więc świadkami zwycięstwa szowinistycznych nastrojów w łonie najpoważniejszego dziś stronnictwa żydowskiego w Polsce. Poseł Grynbaum jest bowiem przedstawicielem ortodoksyjnego kierunku w swej partji, zwalczającego zaciekle „oportunistów galicyjskich", odznaczających się rzeczowem stanowiskiem wobec spraw państwowych i skłonnych do współpracy.

Był okres w dziejach naszych, w którym współpraca Żydów z narodem polskim nastręczała rzeczywiście trudności. Nie tu jest miejsce na wszechstronne oświetlanie przyczyn tego anormalnego stanu, należy jednakże stwierdzić, że leżały one w systemie rządów i fatalnej doktrynie będących podówczas u władzy nacjonalistów polskich. Odnosząc się wrogo do wszelkich mniejszości narodowych, w szczególności zaś Żydów, ustawiła narodowa demokracja wraz z piastowcami barjerę, przez którą nie przechodziła ani intencja Żydów zbliżenia się do państwa, ani inicjatywa państwowa ograniczenia mas żydowskich ideą twórczej pracy obywatelskiej.

To, co stosowano wobec Żydów określić można najtrafniej mianem eksterminacji i ucisku. Odczuwany przez ludność żydowską w różnych dziedzinach, a bodaj najsilniej w gospodarczej, ucisk ów wytworzył nastrój, który niezmiernie łatwo przyszło przekuć zręcznym agitatorom na polityczne walory. Ruch, który wyniósł posła Grynbauma i jego komilitonów do roli notablów polskiego żydowstwa jest w znacznej mierze produktem szowinizmu polskiego.

W zmienionych warunkach naszego politycznego życia, które od dwu lat płynie odmiennem niż dawniej korytem, istnieją dane do uzdrowienia stosunków polsko-żydowskich. Wierzymy głęboko, że demokracja jest zdolna rozwikłać zagmatwany splot zwany kwestją żydowską i znaleść dla niej rozwiązanie. Z wielkiem tedy uznaniem przyjmujemy każdy nowy krok w tej dziedzinie, a stwierdzić należy, że kroków takich od roku 1926 było niemało. Żywimy przekonanie, że mądre i celowe posunięcia zbliżą Żydów polskich do idei pracy dla państwa i ułożą ich stosunek do niego w sposób obustronnie pożądany i najkorzystniejszy.

Tem większe zrozumienie musi myśl owa znajdować u kierowniczych polityków żydowskich. Wszakże mają zbyt wiele poczucia rzeczywistości, by nie widzieć diametralnej różnicy pomiędzy teraźniejszością a koszmarem „wczoraj". Pojmować też muszą jak brzemienne miałoby to skutki, gdyby nie zdołali znaleść drogi porozumienia z demokracją polską, nie umieli wejść na nią z gotowością i dobrą wolą.

Orjentacja posła Grynbauma wyrasta z szowinizmu. Jest to to samo podłoże, w którem tkwią korzenie narodowej demokracji, niezdolnej do pozytywnego stosunku do państwa. Nacjonalista żydowski, jak każdy inny, zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa zdrowego układu stosunków dla jego ruchu, wie, że jego powodzenie i rozkwit zależą od presji i i prześladowań. Zwalczając represje z całym zapałem, ocenia je równocześnie jako bogate źródło politycznego powodzenia i kuźnicę siły żywotnej.

Temsamem jednak przybiera charakter pasożyta, który nie wnosi żadnych wartości. Jest rzeczą niewątpliwą, że taki właśnie charakter ma orjentacja posła Grynbauma, którego działalność, szkodliwa dla sprawy żydowskiej, nosi cechy akcji przeciwpaństwowej.

Kierunek posła Reicha jest pożyteczną przeciwwagą w łonie żydowskiego klubu sejmowego wobec tej krótkowzrocznej i szkodliwej orjentacji. Najpewniej najbliższa przyszłość wzmoże tarcia obu grup, dziś już bardzo poważne. Można nawet spodziewać się ostatecznego rozłamu.

W każdym razie oczekiwać należy dalszych transformacyj w łonie stronnictwa żydowskiego, które mogą mieć zasadnicze znaczenie dla politycznej struktury Żydów w Polsce.

A. Tyniecki.

Bankiet na cześć profesora Herbaczewskiego.

Onegdaj Polski Klub Literacki w Warszawie podejmował obiadem w salonach hotelu Polonji, przybyłego do Warszawy profesora Uniwersytetu w Kownie J. A. Herbaczewskiego. Zagaił zebranie w imieniu PEN — Klubu p. Jan Lechoń, który wzniósł w ręce prof. Herbaczewskiego toast, przez który — jak zaznaczył — chcemy wszyscy dzisiaj wyrazić uczucie braterstwa literaturze litewskiej, pochylając głowy przed pracą profesora Herbaczewskiego, i dziękując mu za szlachetną, pełną odwagi przyjaźń dla Polski. Zabrał głos następnie p. Cezary Jellenta, który podkreślił węzły przyjaźni, jakie go łączyły z Herbaczewskim, podkreślił śmiałość i odwagę przekonań, które go zawsze cechowały. W Herbaczewskim, — mówił mówca, — widzę rzecznika wielkiego ducha literackiego polsko litewskiego i zbratania duchowego obu narodów. Zkolei przemówił p. Juljan Wołoszynowski, a jako ostatni mówca zabrał głos prof. Herbaczewski, który w dłuższem improwizowanem przemówieniu mówił o swych uczuciach dla Litwy i Polski, mówił o swej moralnej misji łącznika między obu narodami. Stanowisko swoje w tej mierze sformułował prof Herbaczewski w ten sposób: „Muszę być przyjacielem Polski, ale nie mogę być przyjacielem Polski, zdradzając ideę Litwy". Dalej gość litewski mówił o tem, że dla istotnego zbliżenia między obu narodami trzeba przedewszystkiem wzajemnego poznania psychologji obu narodów, a ambasadorami takiego zbliżenia powinni być przedewszystkiem uczeni, artyści, literaci, wogóle elita duchowa, która panuje moralnie nad światem, nakreślając drogi, po których zdąża historja.

Wzmożenie przeciwpolskich nastrojów w ZSRR.

Z Moskwy donoszą o przeciwpolskich wystąpieniach prasy sowieckiej. „Prawda" zauważa, iż „w Polsce daje się zaobserwować ostatnio wzrost zaczepnych nieprzyjaznych nastrojów względem ZSRR". Pismo wylicza fakty, jakoby potwierdzające to oskarżenie. Powołuje się ono na artykuły wybitnego dyplomaty polskiego Spektatora, wystąpienia polskiego ministra spraw zagranicznych Zaleskiego przeciwko monopolizowaniu handlu zewnętrznego i oświadczenia Hołówki.

„Wzrost wrogich nam nastrojów w Polsce—stwierdza dziennik—nie można nie położyć na karb nieustających usiłowań angielskiego imperjalizmu w kierunku utworzenia bloku przeciwsowieckiego. Tajemnicza podróż gen. Konarzewskiego, przyjazd rumuńskiej delegacji wojennej do Warszawy—wszystko to są etapy tej bardzo niebezpiecznej dla pokoju gry".

W końcu „Prawda" wyraża niezadowolenie z powodu ostatniej noty Patka, a zwłaszcza z powodu oświadczeń jego o niewłaściwym tonie prasy sowieckiej.

Woldemaras o ostatniej sesji Rady Ligi Nar. i o sprawie polsko-litewskiej.

BERLIN, 14. VI (Pat). Biuro Wolffa przynosi w depeszy z Kowna oświadczenie wygłoszone przez premjera Woldemarasa we wtorek popołudniu wobec przedstawicieli prasy w sprawie ostatniej sesji Rady Ligi.

Woldemaras podkreślił na wstępie, że rozpatrywane sprawy polsko-litewskie w Genewie rozwijały się tym razem w oryginalnych warunkach, przedewszystkiem dzięki temu, że Polska swoją notę protestującą przeciw ogłoszeniu Wilna stolicą Litwy przesłał członkom Rady, o czem Woldemaras dowiedział się w czasie swej podróży do Genewy.

Drugą niezwykłą wiadomością był fakt, że obie strony oficjalnie nie znały treści raportu sprawozdawcy, jednakże miało się wrażenie w Genewie, że dla strony polskiej, przynajmniej część referatu nie była tajemnicą już w nocy poprzedzającej obrady nad tą sprawą. Referat sam—oświadczył dalej Woldemaras nie opierał się właściwie na żadnych dokumentach, natomiast zaczynał się od podziękowania dla Polski za wykonanie deklaracji grudniowej ponieważ Polska puściła na terytorjum Wileńszczyny czterech księży, poprzednio wypędzonych,

Woldemaras określił dalej raport Beelaertsa, jako nie mogący się ostać żadnej krytyce.

Na zapytanie jednego z dziennikarzy, czy rzeczywiście Chamberlain zajął w Genewie tak nieprzyjazne stanowisko wobec Litwy i to z powodu ogłoszenia Wilna stolicą Litwy, wbrew przeciwnym radom londyńskim, Chamberlaina — odpowiedział Woldemaras, że ogłoszenie Wilna stolicą jest dawną wewnętrzną sprawą Litwy, która znana była też od dawna z dzienników. Komunikowanie oficjalne mocarstwom zagranicznym tej sprawy nie mogło więc być brane pod uwagę.

Na zapytanie, czy rozprawy genewskie nie budziły wrażenie, że sympatje członków Rady są raczej po stronie Polski i czy po za stanowiskiem Chamberlaina nie kryje się dążenie angielskie do stworzenia frontu antybolszewickiego—odpowiedział Woldemaras,—że zadaniem jego jest wnioskować na podstawie czynów polityków, a nie na podstawie ich myśli.

Jest rzeczą jasną, oświadczył Woldemaras, że pewna ilość wielkich mocarstw ze względu na swą własną politykę pragnęłaby zlikwidowania konfliktu polsko-litewskiego albo połączenia obu tych państw. Woldemaras oświadczył, że z min. Zaleskim nie zamienił w Genewie ani w Paryżu jednego słowa.

Na zapytanie odnoszące się do jakiegoś niezrozumiałego bliżej niebezpieczeństwa powstania w Wilnie rządu Żeligowskiego na podstawie ogłoszenia Wilna stolicą — odpowiedział Woldemaras—że nie uważa tego niebezpieczeństwa za poważne, ponieważ rząd taki nie zostałby uznany przez żadną stronę. Na zapytanie, czy jest nadzieja dojścia do skutku porozumienia polsko-litewskiego, Woldemaras zaznaczył, że to zależy całkowicie od Polski, która posiada w swych rękach Wilno.

Jeżeli jednak min. Zaleski będzie trwał na swem stanowisku, to niema nadziei na to porozumienie. Bezwątpienia sprawa litewsko - polska, jak oświadczył Woldemaras, będzie omawiana na sesji wrześniowej Rady Ligi. Rokowania polsko-litewskie będą się toczyły dalej w Warszawie i Kownie.

W sierpniu druga konferencja królewiecka stwierdzi przed obradami genewskiemi wynik tych rokowań warszawskich i kowieńskich.

Zapytany o cel swej wizyty w Paryżu—odpowiedział Woldemaras, że chodzi mu o kwestję traktatu handlowego z Francją i pewne sprawy osobiste. W kwestjach wewnętrzno-litewskich odmówił Woldemaras szerszych wyjaśnień. Zapowiedział tylko pewne reformy — w pierwszej linji zniesienie cenzury prawdopodobnie jeszcze w roku bież. i ewentualnie zniesienie stanu wojennego.

Losy „Italji".

Łączność z gen. Nobile przerwana.

WIEDEN, 14.VI. (Pat). „Mittagsztg". donosi z Oslo, że położenie załogi sterowca „Italja" jest o wiele bardziej niebezpieczne, aniżeli początkowo przypuszczano.

Nobile oraz jego towarzysze są bardzo skąpo wyposażeni, gdyż prawie niczego nie zdołali ze statku wyratować.

Z Kingsbay donoszą, że przez dzień wczorajszy nie otrzymano żadnych depesz iskrowych od gen. Nobile.

Syn Rasputina wytacza proces ks. Jussupowowi.

PARYŻ, 14 VI. (Pat.) Według doniesienia agencji Hawasa z Paryża syn Rasputina Grzegorz Rasputin wszczął akcję sądową przeciwko księciu Jussupowowi i wielkiemu księciu Dymitrowi Pawłowiczowi o odszkodowanie za zabójstwo dokonane na osobie jego ojca.

Katastrofalny stan szkolnictwa na Ukrainie Sowieckiej.

RYGA, 14,VI. (Ate). W Charkowie odbył się wszechukraiński zjazd nauczycieli ludowych. Komisarz oświaty Skripnik wygłosił przemówienie, w którem oświadcza, że planu powszechnego obowiązkowego nauczania nie udało się wprowadzić w życie, wobec tego liczba dzieci nie uczęszczających do szkół dochodzi do 45 proc. Jedną z przyczyn tego rozpaczliwego stanu jest obojętność jaczejek komunistycznych dla akcji oświatowej.

Po Skripniku przemawiali nauczyciele ludowi, wskazując na katastrofalne położenie szkół, które z powodu braku funduszów nie posiadają elementarnych urządzeń, a w zimie opału. Materjalne położenie nauczycieli jest rozpaczliwe. Otrzymują oni 20 rubli miesięcznie, co przy obecnej drożyźnie jest niewystarczające.

Zjazd wywołał bardzo złe wrażenie. Część prasy sowieckiej również przyznaje że stan szkół jest katastrofalny.

Min. Staniewicz w Małopolsce Wschodniej.

Inspekcja urzędów ziemskich i zwiedzenie gospodarstw rolnych.

Powrócił do Warszawy z czterodniowego objazdu województw Małopolski Wschodniej p. minister Reform Rolnych dr. Witold Staniewicz.

Dnia 10 b. m. pan minister udał się do Tarnopola, gdzie był obecny na uroczystem poświęceniu siedziby nowoutworzonego okręgowego urzędu ziemskiego. Następnie p. minister Staniewicz pojechał do Zaleszczyk, gdzie zwiedził gospodarstwa włościańskie, w których odbywa się uprawa tytoniu i winorośli. Wreszcie p. minister zwiedził szkołę ogrodniczą, a następnie udał się przez Horodenkę do Kołomyi, zwiedzając po drodze kilka osad, powstałych z parcelacji.

W dalszej drodze do Stanisławowa p minister interesował się potrzebami wsi, które zgłosiły się do komasacji. W Stanisławowie minister odbył też szereg konferencyj z przedstawicielami miejscowych władz i urzędu ziemskiego oraz stwierdził na terenach tej dzielnicy zły stan zasiewów. P. minister zapowiedział stworzenie w najbliższym czasie w Tarnopolu i Stanisławowie ekspozytur Państwowego Banku Rolnego w celu zasilenia kredytami miejscowej ludności.

Dzień polityczny.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Do Warszawy przybył b. ambasador W. Brytanji w Berlinie sir Linsay. Poseł angielski Erskin wydał na cześć ambasadora Anglji przyjęcie. Wczoraj ambasador Linsay przyjęty był przez Marszałka Piłsudskiego na dłuższej konferencji.

Amb. Linsay wyjechał wczoraj z powrotem do Berlina, a dnia 20 b. m. udaje się do Londynu.

Należy zaznaczyć, że sir Linsay odwołany został z placówki angielskiej w Berlinie do centrali Ministerstwa Spraw Zagranicznych na stanowisko podsekretarza stanu na miejsce p. Tyrella.

W kołach politycznych w Warszawie przyjazd ambasadora Linsay'a do Warszawy przed objęciem wysokiego stanowiska w rządzie brytyjskim wywołał wielkie wrażenie tembardziej, że związany on jest niewątpliwie z pobytem min. Zaleskiego w Paryżu i jego długiemi konferencjami z min. Briandem.

Koła polityczne konferencji Marszałka Piłsudskiego z p. Linsay'em przypisują duże znaczenie.

*

Dziś w godzinach popołudniowych pod przewodnictwem wicepremj. Bartla odbędzie się posiedzenie Rady Ministrów. Na porządku dziennym posiedzenia znajduje się szereg spraw bieżących.

*

Wczoraj o godz. 1 p. p. Marszałek Piłsudski przyjął prezesa nowozawiązanego komitetu uroczystości legjonowych na Polskiej Górze pod Kościuchnówką mec. A. Staniewicza oraz prezesa Zw. Legjonistów Piestrzyńskiego, którzy prosili Marszałka o objęcie protektoratu nad komitetem. Marszałek Piłsudski przyjął zaproszenie i obiecał wziąć udział w uroczystościach, o ile tylko pozwolą na to sprawy państwowe.

Polska Góra chlubnie jest zapisana w historji walk legjonowych. Bitwa stoczona tam w r. 1916 była jedną z największych, w jakich brały udział Legjony. Zginęło w niej dużo wybitnych legjonistów, jak Wyrwa-Turgalski i Sław-Zwierzyniecki.

*

16 b. m. król szwedzki Gustaw V obchodzi 70 tą rocznicę swego urodzenia. Prezydent Rzplitej Polskiej nadał z tej okazji królowi Gustawowi V order Białego Orła. Ze względu na to, że w chwili obecnej poseł polski w Stockholmie jest nieobecny odznaczenie orderem oraz pismo odręczne Pana Prezydenta z życzeniami powodzenia zawiezie dyrektor Departamentu Politycznego Przeździecki.

*

Onegdaj odbyło się posiedzenie plenarne klubu parlamentarnego Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.

Po referacie posła prof. Krzyżanowskiego i dyskusji dokonano wyborów uzupełniających do zarządu klubu. Wybrani zostali pp. sen. Zdzisław Lubomirski, posłowie Kautzki, Kirszbraun, Grzesik, Sanojca i Surzycki.

*

Dnia 14-go b. m. odbyło się w Warszawie miesięczne posiedzenie rady Banku Polskiego na którem wysłuchano sprawozdania prezesa Banku o odwiedzeniu zagranicznych banków emisyjnych w Londynie, Amsterdamie i Berlinie, a następnie sprawozdań miesięcznych dyrekcji Banku i trzech komisyj Rady.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej w Zgierzu.

ŁÓDŹ, 14.VI (Pat) Na zaproszenie spółki akcyjnej Przemysłu Chemicznego w Polsce w Zgierzu Pan Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki przybył w dniu dzisiejszym do Zgierza celem zwiedzenia urządzeń fabrycznych wspomnianej spółki. Zgierz przygotował się na przyjęcie Pana Prezydenta, dekorując całe miasto oraz budując bramę triumfalną, przy której zgromadziły się wszystkie władze miejscowe oraz delegacje stowarzyszeń i organizacje celem powitania Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Panu Prezydentowi towarzyszy oprócz adjutanta prezes Banku Gospodarstwa Krajowego gen. Roman Górecki.

Zjazd naczelników wojewódzkich urzędów śledczych.

W dniach od 18 do 23 b. m. odbędzie sie w Warszawie zjazd naczelników wojewódzkich urzędów śledczych z terenu całej Polski. Obradom przewodniczyć będzie prawdopodobnie p. minister Spraw Wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski.

Na zjeździe będzie poruszona sprawa opracowania jednolitego regulaminu i instrukcji dla policji śledczej.

Z ramienia policji województwa wileńskiego na zjazd udaje się naczelnik Urzędu Śledczego na m. Wilno komisarz Disterhoff.

SEJM.

Z KOMISYJ SEJMOWYCH.

Komisja administracyjna.

WARSZAWA, 14-VI. (Pat). Na wczorajszem posiedzeniu sejmowa komisja administracyjna zastanawiała się w dalszym ciągu nad sprawą wyboru nadzwyczajnej komisji sejmowej dla zbadania nadużyć wyborczych. Referent pos. Patek (Wyzw.) przedstawił komisji opracowany przez siebie projekt regulaminu nadzwyczajnej komisji. Najważniejsze postanowienia tego projektu są następujące:

Zadaniem komisji jest zbadanie zażaleń dotyczących nadużyć, popełnionych przez władze, urzędy, oraz urzędników i funkcjonarjuszy państwowych w okresie przedwyborczym, tudzież w czasie wyborów i w czasie ustalania wyników głosowania. Cały materjał, dotyczący nadużyć wyborczych, winien być przekazany nadzwyczajnej komisji najdalej do 20 czerwca r. b. Komisja ma prawo przesłuchiwać obok innych osób również urzędników i funkcjonarjuszy państwowych, oraz posiada prawo wglądu w akta urzędowe. Komisja obowiązana będzie prace swe ukończyć do 1 października 1928 roku, i z prac swoich złożyć pisemne sprawozdania wraz z wnioskami, które stanowić będą przedmiot obrad Sejmu. Komisja urzędować będzie permanentnie bez względu, czy Sejm będzie otwarty czy zamknięty.

Po tym referacie odbyła się dyskusja szczegółowa nad projektem regulaminu poczem projekt z drobnemi poprawkami przyjęto w drugiem czytaniu. Po zakomunikowaniu przez przewodniczącego wyników głosowania pos. Sobolewski w imieniu BBWR złożył następujące oświadczenie: „Wobec tego, że stanowisko zajęte przez komisję administracyjną sprzeczne jest z kompromisami ustalonemi między Marszałkiem Sejmu, ministrem spraw wewnętrznych przewodniczącym komisji i referentami, Blok Bezpartyjny w pracach komisji nadzwyczajnej udziału brać nie będzie". Przewodniczący pos. Polakiewicz (BBWR) kolejno podkreślił, że jego zdaniem sprawa została załatwiona inaczej niż to ustalono u p. marszałka Daszyńskiego. Dla odbycia trzeciego czytania projektu regulaminu, następne posiedzenie komisji administracyjnej wyznaczone zostało na piątek 15 b. m.

Komisja kontroli długów państwowych.

WARSZAWA, 14-VI. (Pat). Pod przewodnictwem pos. Krzyżanowskiego odbyło się posiedzenie komisji kontroli długów państwowych dla zatwierdzenia emisji 4% wewnętrznej pożyczki inwestycyjnej w kwocie 50 miljonów złotych, przeznaczonej na ożywienie ruchu budowlanego. Pos. Trąmpczyński zgłosił wniosek o przejście do porządku dziennego nad tą sprawą, wychodząc z założenia, że ustawa o pełnomocnictwach nie upoważniała Prezydenta Rzeczypospolitej do dekretowania pożyczki. Wniosek został odrzucony wszystkiemi głosami członków komisji przeciw głosowi wnioskodawcy.

Następnie komisja głosami posłów Krzyżanowskiego (BBWR), Byrki (BBWR), Malinowskiego (Wyzw.), Pączka (PPS), oraz sen. Bogusławskiego (BBWR) i Januszewskiego (Wyzw.) przeciw głosowi pos. Trąmpczyńskiego przyjęła wniosek rządowy o zatwierdzenie emisji wspomnianej pożyczki. Do podpisania obligacyj komisja upoważniła członków pos. Byrkę i sen. Januszewskiego.

Komisja regulaminowa.

WARSZAWA, 14.VI (Pat). Sejmowa komisja regulaminowa pod przewodnictwem pos. Liebermanna postanowiła na posiedzeniu dzisiejszem wystąpić na plenum z wnioskami o zawieszenie postępowania karnego przeciw posłom Sosińskiemu (ChD), Witosowi (Piast), Dubois (PPS), Ledwochowi (Str. Chł.) i Plucie (Str. Chł.). Następnie komisja obradowała nad wnioskiem nagłym Klubu Białoruskiego o zawieszenie postępowania karnego przeciw aresztowanemu posłowi Staganowiczowi i Greckiemu. Na wniosek pos. Ratala komisja większością głosów uchwaliła ponowne rozważanie tej sprawy jest niedopuszczalne i postanowiła przedstawić swe stanowisko p. Marszałkowi Sejmu Daszyńskiemu.

Posiedzenie przewodniczących klubów senackich.

WARSZAWA. 14. VI. (Pat). Pod przewodnictwem Marszałka Senatu Szymańskiego odbyło się w dniu dzisiejszym posiedzenie przewodniczących klubów senackich, na którem ustalono czas przemówień nad poszczególnemi klubów przy dyskusji ogólnej nad budżetem łącznie z dyskusją szczegółową w ilości 30 godzin, nie wliczając w to czasu przemówień referentów poszczególnych budżetów, przemówień przedstawicieli rządu oraz czasu przeznaczonego na głosowanie. Plenarne posiedzenia odbywać się będą codziennie począwszy od 20 czerwca do 26 czerwca włącznie od godz. 10 do 14 i od 16 do 20.

Udział sportu w powszechnej wystawie krajowej.

POZNAŃ, 14.VI. (Pat.) W dyrekcji powszechnej wystawy krajowej odbyło się wczoraj zebranie komisji sportowej z udziałem przedstawicieli stowarzyszeń sportowych, jak wioślarstwa, piłki nożnej, Automobilklubu, Sokoła i t. d. Szereg spraw, dotyczących udziału sportu w powszechnej wystawie krajowej referował komendant centralnej wojskowej szkoły gimnastyki i sportu płk. dr. Osmólski, który przedstawił stan prac przygotowawczych około udziału wychowania fizycznego i sportu w wystawie. Przewidziany jest w dziale sportowym udział urzędów państwowych, przedewszystkiem zaś państwowego urzędu wychowania fizycznego przez Ministerstwa Spraw Wojskowych, W. R. i O. P. i Spraw Wewnętrznych, w zawodach zaś udział związków sportowych i stowarzyszeń wychowawczych pracowników pracy sportowej. W ożywionej dyskusji, która wywiązała się po referatach poruszono szereg spraw, dotyczących udziału sportu od strony technicznej i finansowej. Dział sportowego na wystawie. Dodać należy, że miasto buduje na wystawie sportowych wielki nowoczesny stadjon oraz ogromny hippodrom.

Ćwiczenia wojskowe nauczycieli.

W r. b. zostaną powołani na 8-tygodniowe wyszkolenie od 5 lipca do 25 sierpnia nauczyciele publicznych szkół powszechnych roczników 1904, 1905, 1906, którzy zostali zaliczeni do rezerwy na podstawie art. 111 ustawy o powsz. ob. sł. wojsk. z dnia 23 maja 1924 r.

Karty powołania otrzymają ci nauczyciele od właściwych pow. komendantów uzupełnień w czerwcu r. b.

Stosownie do § 642 rozp. wyk. do ustawy o powsz. ob. sł. wojsk. uchylanie się od ćwiczeń tego wyszkolenia powoduje niewłożne wcielenie do wojska, celem odbycia całkowitego okresu służby czynnej, niezależnie od ukarania dyscyplinarnego i sądowego.

Wizyta min. Zaleskiego w Brukseli.

Charakter polityczny wizyty min. Zaleskiego.

BRUKSELA, 14.VI (Pat). Wizyta min. Zaleskiego w Brukseli wywołała żywe zainteresowanie w sferach dyplomatycznych i politycznych, tembardziej, że nastąpiła po podpisaniu konwencji konsularnej polsko-belgijskiej.

Godzinnej rozmowie min. Zaleskiego z Hymansem przypisywano dużą wagę polityczną, co potwierdziło się w oficjalnie ogłoszonym komunikacie belgijskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych i poselstwa polskiego, zawiadamiającym o rozmowie politycznej, dającej pole do serdecznej wymiany zdań i doprowadzającej do decyzji rozpoczęcia w jak najkrótszym czasie opracowywania projektu traktatu arbitrażu i porozumienia między Polską i Belgją. W ten sposób wizyta min. Zaleskiego posiada charakter wybitnie polityczny, wzmagający ilość bezpośrednich ścisłych kontaktów Polski z innemi państwami.

Wizyty i konferencje.

BRUKSELA, 14.VI. (Pat). P. minister Zaleski i Hymans w dłuższej rozmowie omawiali w sposób nacechowany serdecznością zagadnienia interesujące oba kraje i postanowili rozpatrzyć w możliwie najkrótszym czasie sprawę traktatu koncyljacyjno-arbitrażowego polsko-belgijskiego.

BRUKSELA, 14.VI. (Pat). P. minister Zaleski złożył dziś wizytę burmistrzowi miasta Brukseli p. Maxowi, który po rozmowie oprowadził ministra po starożytnym ratuszu. P. ministrowi towarzyszyli pos. Filipowicz i radca Szumlakowski.

Według ustalonych zwyczajów burmistrz Max w podobny sposób przyjmuje tylko panujących, szefów rządów i książąt krwi.

Następnie p. minister odbył konferencję z premjerem Jasparem i był na śniadaniu u konsula polskiego Vaxelaire. W południe p. minister w otoczeniu personelu poselstwa złożył wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. Na godz. 6 tą pp. wyznaczone zostało przyjęcie dziennikarzy belgijskich.

BRUKSELA, 14.VI. (Pat.) P. Minister Zaleski jako członek senatu polskiego odbył dziś konferencję z paru wybitnymi parlamentarzystami belgijskimi, którzy informowali go o projektach nawiązania bliższego kontaktu pomiędzy ciałami parlamentarnemi Polski i Belgji. Omawiano możliwość utworzenia koła parlamentarnego polsko-belgijskiego.

Przyjęcia.

BRUKSELA, 14.VI. (Pat.) Na cześć bawiącego tu p. ministra Zaleskiego i jego małżonki min. Hymans z małżonką wydali obiad.

BRUKSELA, 14 VI (Pat.) Na przyjęciu wydanem na cześć min. Zaleskiego przez pos. Filipowicza obecni byli wszyscy wybitniejsi członkowie gabinetu belgijskiego z prezesem rady ministrów Jasparem i ministrem Hymansem na czele, niemal cały korpus dyplomatyczny na czele z ambasadorami Anglji, Francji oraz posłem niemieckim.

Głosy prasy belgijskiej.

BRUKSELA. 14. VI. (Pat.) Prasa belgijska zamieściła szereg artykułów z powodu przyjazdu ministra Zaleskiego. Między innemi dziennik „Nation Belge" pisze: **„W czasie incydentu polsko litewskiego polityka zagraniczna Polski kierowana przez ministra Zaleskiego w całej pełni wykazała wyjątkową zręczność i godną uznania siłę.**

Polska posiada silny rząd i silną armję. Ta ostatnia jest niezbędną, gdyż ma ona niebezpiecznych sąsiadów".

Dalej „Nation Belge" dowodzi, iż **stosowany w Polsce system silnych rządów jest tylko odpowiedzią na panujące w innych krajach dyktatury parlamentarne.**

Prasa francuska o pobycie min. Zaleskiego w Paryżu.

PARYŻ. 14. VI. (Pat.) Prasa francuska obszernie omawia pobyt ministra Zaleskiego w Paryżu. „Petit Parisien" oświadcza, że pobyt min. Zaleskiego miał wyjątkowo doniosłe znaczenie wobec nowych prób uczynionych bezskutecznie przez Ligę Narodów rozwiązania sporu polsko-litewskiego oraz wobec poważnych zagadnień, które Niemcy mają zamiar postawić pod rozstrzygnięcie przyszłego zgromadzenia Ligi Narodów. Przed powrotem do Warszawy polski minister Spraw Zagranicznych uważał za swój obowiązek zwrócić specjalną uwagę francuskich środowisk politycznych z jednej strony na niepokojące stanowisko Litwy, a z drugiej strony na konsekwencje, jakie może pociągnąć w sytuacji Europy centralnej ewakuacja Nadrenji dokonana bez poważnej gwarancji nietylko na zachodzie, lecz również i na wschodzie.

„L'Avenir" oświadcza, że żadna kombinacja finansowa nie zastąpi tej gwarancji, którą daje okupacja Nadrenji, poczem radzi przyjaciołom Polakom, aby nie dali się uwieść obietnicami tego rodzaju. Winni oni energicznie bronić swych praw, a tem samem obronić i Francję narażającą się na niebezpieczeństwo swą zbytnią ustępliwością.

W „Journal des Debats" August Gauvain podnosi niesłuszność niezadowolenia wyrażonego przez „Taegliche Rundschau" z powodu tego ustępu mowy min. Zaleskiego, w którym oświadczył on, że ewakuacja Nadrenji dotyczy Polski na równi z szeregiem innych państw.

Autor artykułu zaznacza, że okupacja Nadrenji została ustanowiona przez traktat wersalski, jako gwarancja pokoju europejskiego, a nie jako satysfakcja dla jednej tylko Francji. Nie jest to więc sprawa, mogąca być załatwiona w drodze prywatnej ugody pomiędzy Briandem i Stresemannem. Deklaracje w tej kwestji min. Zaleskiego—pisze Gauvain—są całkowicie zgodne z programem pokojowym prawdziwych mężów stanu.

„L'Homme Libre" zaznacza, że minister Zaleski ma prawo być dumny ze swej polityki, albowiem wszystkie sesje Rady Ligi, jak i walnego zgromadzenia Ligi Narodów coraz wyraźniej uwydatniają zręczność i logiczność rządu polskiego, którego przedstawiciele nie opuszczają żadnej okazji do publicznego stwierdzenia, iż nie dopuszczą do kompromisu w kwestjach zasadniczych. Szereg innych pism, jak „Paris Midi", „Victoire", „Petit Journal" omawiają w podobnym duchu mowę ministra Zaleskiego.

Tworzenie rządu Rzeszy.

Konferencja Mullera z przywódcami partyj.

BERLIN, 14.VI. (Pat). Wczorajsze wieczorne konferencje między posłem Hermanem Müllerem i towarzyszącą mu komisją pięciu posłów socjalistycznych, a czteroosobową delegacją niemieckiej partji ludowej nie dały konkretnych wyników.

Niemiecka partja ludowa postawiła jako conditio sine qua non żądania, by jednocześnie z utworzeniem wielkiej koalicji w Reichstagu rozszerzona została również koalicja rządowa w Prusach przez wciągnięcie do niej niemieckiej partji ludowej.

Dziś w południe spodziewana jest druga narada pomiędzy kanclerzem Müllerem i niemiecką partją ludową, w czasie której pos. Müller ma sformułować wobec niemieckiej partji ludowej swoje stanowisko w sprawie przekształcenia większości w sejmie pruskim. W tym celu pos. Müller odbył jeszcze wczoraj późnym wieczorem dłuższą konferencję z premjerem pruskim Braunem.

Na martwym punkcie.

BERLIN, 14.VI (Pat). Rokowania prowadzone przez pos. Hermana Mullera o utworzenie nowego gabinetu Rzeszy znajdowały się dziś przed południem na martwym punkcie. Pos. Muller odbył rozmowę z premjerem pruskim Braunem, który oświadczył mu kategorycznie, że uważa za rzecz niemożliwą, ażeby frakcje Reichstagu wywierały jakikolwiek nacisk na rząd pruski i dyktowały układ stosunków w Prusach. Byłoby to bowiem stworzeniem niebezpiecznego precedensu, a Prusy, które od siedmiu lat posiadają ustabilizowane rządy byłyby narażone na niebezpieczeństwo wciągnięcia w różne kryzysy Reichstagu.

Premjer Braun powołał się, jak twierdzi „Berliner Tageblatt" na swą deklarację złożoną w Reichstagu, że rząd pruski gotów jest w odpowiedniej chwili nawiązać rokowania o rozszerzenie koalicji rządowej w Prusach przez włączenie do niej niemieckiej partji ludowej.

O godz. 11-ej przed południem odbyło się u pos. Hermana Mullera zebranie przedstawicieli stronnictw, które brane są pod uwagę, jako przyszłe stronnictwa rządowe. W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele stronnictwa centrowego, bawarskiej partji ludowej, niemieckiej partji ludowej, demokratów i socjalistów. Pos. Muller zakomunikował przedstawicielom frakcyj o przebiegu swej rozmowy z premjerem Braunem, poczem posłowie socjalistyczni oświadczyli, że całkowicie podzielają stanowisko premjera pruskiego.

Przedstawiciel niemieckiej partji lud. pos. Scholz postawił zarzut, że deklaracja premjera pruskiego ma charakter zbyt formalny i podkreślił doniosłe znaczenie polityczne jednorodności układu rządowego w Rzeszy i w Prusach. Przedstawiciele stronnictwa centr. zajęli w tej sprawie stanowisko pełne rezerwy. Pos. Koch, przewodn. frakcji demokrat. zaproponował jako kompromis, aby stronnictwa, które zawrą koalicję rządową w Reichstagu przyjęły zobowiązania co do terminu, w którym ma być przeprowadzona rekonstrukcja rządu pruskiego.

Prasa berlińska o przebiegu rokowań.

BERLIN. 14.VI. (Pat). Prasa berlińska omawiając dzisiejszy przebieg rokowań o utworzenie gabinetu przychodzi do wniosku, że martwy punkt, w którym rokowania znajdowały się rano został przezwyciężony. Ożywioną działalność pośredniczącą rozwija poseł demokratyczny Koch.

Prasa demokratyczna wyraża nadzieję, że dojdzie do kompromisu w tej formie, że niemiecka partja ludowa zgodzi się wejść do koalicji rządowej wrazie, jeżeli pozostałe stronnictwa rządowe zadeklarują specjalną interpretację zapowiedzi premjera pruskiego Brauna i określą datę, w której rokowania o utworzenie koalicji rządu pruskiego zostaną podjęte.

Posiedzenie Reichstagu.

BERLIN, 14.VI (Pat). Dzisiejsze posiedzenie Reichstagu poświęcone było całkowicie wyborowi prezydjum. Sprawa ta wywoływała poważne zainteresowanie w kołach parlamentarnych, ponieważ chodziło o to, czy do prezydjum wejdzie poraz pierwszy, jako wiceprzewodniczący komunista.

W wyniku głosowania za pomocą kartek na 445 podanych, 70 było białych. Socjalista Loebe otrzymał 318 głos., komunista Thaelman—46 gł. i narod. soc. (hittler) dr. Frick—11 gł. Tem samem prezyd. Loebe został ponownie wybrany przewodniczącym Reichstagu.

Obejmując przewodnictwo pos. Loebe wygłosił krótkie przemówienie, poczem Izba przystąpiła do wyborów trzech wiceprzewodniczących. Pierwszym wiceprzewodniczącym wybrany został poseł centrowy Esser, drugim wiceprzewodniczącym poseł niem. partji lud. von Kardorff. Trzecim—poseł niem.-nar. Graefe, który nie będąc obecnym na sali w czasie ogłoszenia wyniku głosowania zakomunikował prezydjum, że odpowiedź co do tego, czy przyjmuje wybór, da dopiero w piątek po porozumieniu się ze swem stronnictwem. Następnie Reichstag przyjął bez dyskusji wniosek komunistyczny o uwolnienie z więzienia nowoobranego komunistycznego posła Kippenbergera. Przewodniczący wyznaczył następne zebranie Reichstagu na piątek po południu.

Votum nieufności rządowi pruskiemu.

BERLIN, 14. VI (Pat). Votum nieufności przeciwko rządowi pruskiemu, zgłoszone w Sejmie pruskim z dwuch stron, mianowicie przez niemiecko-narodowych i przez komunistów, został dzisiaj odrzucony 222 głosami przeciwko 168. 33 posłów niemieckiej partji ludowej wstrzymało się od głosowania. Następnie Sejm odrzucił również wniosek nieufności przeciwko pruskiemu ministrowi kultury i oświecenia Beckerowi, zgłoszony również przez frakcję niemiecko-narodowych.

Z całej Polski.

— **Sąd konkursowy pod przewodnictwem wicepremjera Bartla.** Pod koniec przyszłego tygodnia nastąpi rozstrzygnięcie konkursu na urządzenie wnętrza nowego gmachu Ministerstwa Oświaty.

Sądowi konkursowemu przewodniczyć będzie p. wicepremjer Bartel. W skład sądu konkursowego wchodzą pozatem przedstawiciele Ministerstw Oświaty i Robót Publicznych, Politechniki warszawskiej i lwowskiej, Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie i Krakowie, oraz delegat architektów polskich.

Ogółem zgłoszono na konkurs 17 prac.

— **Fresk na zamku warszawskim.** Jak już donosiliśmy, na Zamku Warszawskim w czasie rekonstrukcji lewego skrzydła budynku odkryto fresk późno-gotycki. Bliższe badania fresku wykazały, iż znajduje się on w jednej z trzech wnęk, które stanowiły ongiś część kaplicy książąt Mazowieckich. Później kaplica została całkowicie przebudowana, tak, że już za czasów Władysława IV w części tej Zamku mieścił się teatr. Malowidło na fresku przedstawia Zwiastowanie. Dalsze prace, związane z odczyszczaniem fresku są w toku.

— **200-lecie gimnazjum w Stanisławowie.** Z początkiem przyszłego roku szkolnego (1928—29) obchodzić będzie I-sze Państwowe Gimnazjum w Stanisławowe 200-tną rocznicę swego istnienia.

Powołane do życia około 1728 r. jako Kolegjum jezuickie jest wspomniane gimnazjum jednym z najstarszych zakładów średnich w Polsce i jedną z pierwszych uczelni na południowo - wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej, tradycjami najściślej związaną z historją m. Stanisławowa od samego prawie jego powstania.

Z gimnazjum tego wyszły dziesiątki tysięcy uczniów, wśród których błyszczą najświetniejsze w Polsce nazwiska osób już nieżyjących lub też jeszcze dzisiaj zajmujących czołowe stanowiska w państwie, jak marszałek Sejmu Daszyński, minister W.R. i O.P. Dobrucki, wojewoda stanisławowski dr. Morawski.

Urządzeniem uroczystości jubileuszowej zajmuje się komitet b. uczniów przy czynnej pomocy dyrekcji zakładu i grona nauczycielskiego.

— **„Cech poetów" polskich.** W dniach 8, 9 i 10 czerwca, w majątku Pławowice pod Proszowicami w domu poety L. H. Morstina odbył się zjazd poetów.

Na zaproszenie przybyli: Marja Górska, Marja Pawlikowska, Jarosław Iwaszkiewicz, Jan Lechoń, Antoni Słonimski, Leopold Staff, Juljan Tuwim, J. Wittlin i Emil Zegadłowicz. Przybył również bawiący w Polsce literat francuski, wielki przyjaciel Polski Paul Cazin.

Pisma usprawiedliwiające nieobecność nadesłali Boy-Żeleński, Jan Lemański, Kornel Makuszyński, Miriam. Or.-Ot. W wyniku przeprowadzonych obrad, postanowiono zawiązać „Cech Poetów", który miałby się zajmować sprawami fachowemi Postanowiono dalej odbywać podobne zjazdy poetów co rok, przyczem przyszły zjazd ma być poświęcony uczczeniu pamięci Jana Kochanowskiego, oraz opracowaniu i przygotowaniu obchodu 400-letniej rocznicy jego urodzin.

W niedzielę o 10 rano miejscowy ksiądz proboszcz wygłosił w kościele kazanie, w którem podniósł wpływ poezji na kształtowanie się duszy człowieka, poczem odprawił mszę za pomyślność poezji polskiej. Tegoż dnia odwiedziły poetów w domu p.p. Morstinów delegacje okolicznych szkół, przyczem młodzież szkolna zaimprowizowała koncert, na program którego złożyły się deklamacje, śpiewy etc.

Z Litwy Kowieńskiej.

Sprawa wydalenia dyrektora „Mem. Dampfboot".

„Rytas" podaje: Jak wiadomo, kłajpedzkie organy administracyjne zaproponowały technicznemu dyrektorowi „Mem. Dampfboot" Rümlerowi opuścić Kłajpedę. Sprawą tą zainteresowali się również dyplomaci i niemiecki wiceminister spraw zagranicznych Schubert jeszcze w Genewie zwrócił na to uwagę p. Woldemarasowi. Ten go zapewnił, iż dyrektor nie będzie wydalony i sprawa zostanie ponownie rozważona.

Wielki pożar pod Olitą.

Jak donosi „Dzień Kowieński" w dniu onegdajszym w Olicie naskutek eksplozji 3 zbiorników benzyny wybuchł wielki pożar w składach benzyny i nafty, znajdujących się w 3 klm. od miasta. Straty wynoszą 35 tys. litów.

Z Państw Bałtyckich.

ŁOTWA.

Traktat handlowy łotewsko-sowiecki.

RYGA, 14.VI. (Tel. wł.). W odpowiedzi na protest Łotewskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych komunikują z Moskwy, że Rosja Sowiecka bezwzględnie dotrzyma obietnicy w sprawie obstalunków danych przemysłowi łotewskiemu na sumę 40-stu miljonów łatów. Interpelacja traktatu handlowego powoduje różnice poglądów pomiędzy Łotwą i Rosją Sowiecką. Łotwa rozumie traktat w ten sposób, że Rosja wywozi rocznie z Łotwy na sumę 40 miljonów łatów. Rosja zaś interpretuje traktat w ten sposób, że należy tylko dać zamówienia na sumę powyższą. W sferach przemysłowych m. Rygi utrzymują, iż obecnie wyjaśniły się pewne nieścisłości traktatu. N. p. zostanie zapewne przedłużony roczny okres próbny. Możliwe nawet, że treść traktatu po okresie próbnym zostanie na nowo sformułowana.

ESTONJA.

Sprawa Birka.

TALLIN, 14.VI. (Ate). B. poseł estoński w Moskwie Birk, skazany przez sąd drugiej instancji za przestępstwa służbowe wniósł skargę kasacyjną. Równocześnie skargę kasacyjną założył prokurator, który oskarża Birka o zdradę stanu.

Wojenny statek angielski w Tallinie.

TALLIN, 14.VI. (Ate). Dziś rano zawinął do portu tallińskiego angielski statek wojenny „Canterbury". Na spotkanie statku wyjechali łodzią motorową przedstawiciele floty estońskiej. Dowódca krążownika angielskiego złożył wizytę posłowi angielskiemu w Tallinie Adisonowi, wojennemu ministrowi Reckowi i dowódcy floty estońskiej admirałowi Salzowi.

Kronika telegraficzna.

= **Przybył do Białogrodu rumuński minister spraw zagranicznych Titulescu.** Na dworcu powitał go minister Marinkowicz w otoczeniu wyższych urzędników Ministerstwa Spraw Zagranicznych, personel poselstwa rumuńskiego, minister czechosłowacki i charge d'affaires poselstwa polskiego.

= **Von Kries zamiast hr. Westarpa.** Organ t. zw. zakonu młodoniemieckiego „Jungdeutscher Orden" donosi z Berlina, iż hr. Westarp nie pozostanie nadal przywódcą stronnictwa narodowego. Na jego miejsce skrajne skrzydło samo wysuwa kandydaturę młodego szefa biura prasowego stronnictwa von Kriesa.

= **Zmarła wczoraj w Londynie słynna sufrażystka Emmalina Pankhurst.**

= **Zmarł nagle w Austrji w d. 11 czerwca** znakomity, o światowej sławie malarz-zoolog polski i zasłużony dyrektor Państwowego Muzeum Zoologicznego dr. Antoni J. Wagner.

Życie gospodarcze.

KRONIKA KRAJOWA.

— **Nowe kredyty na odbudowę.** Ministerstwo Robót Publicznych przekazało ostatnio na cele odbudowy gospodarstw rolnych, zniszczonych na terenie województwa wileńskiego, kredyty w wysokości 150 tys. zł. Pieniądze te zostaną przekazane poszczególnym powiatom za pośrednictwem Banku Rolnego. Jest to tylko część przyszłych wielkich kredytów, które Rząd postanowił wyasygnować na cele odbudowy województwa wileńskiego. Jednocześnie z tem dowiadujemy się, iż podobne kredyty zostaną wkrótce wyasygnowane również i dla województwa nowogródzkiego, gdzie sporo rolników dotychczas zamieszkuje ziemianki.

Z CAŁEGO KRAJU.

— **Ułatwienie polskiego eksportu drzewa drogą morską.** — Z powodu zastoju w polskim przemyśle drzewnym, jaki obecnie ma miejsce, gdyż z jednej strony eksport do Niemiec w ramach polsko-niemieckiego prowizorjum drzewnego, zawodzi a z drugiej strony ruch budowlany w tym sezonie jest mały, polskie sfery drzewne proponują pewne środki zaradcze w pierwszym rzędzie premjowanie eksportu drogą morską przez ewentualne obniżenie taryfy eksportowej przez Gdańsk i Gdynię.

KRONIKA SKARBOWA.

— **Termin wpłacenia podatku obrotowego.** Dnia 15 b. m. upływa termin wpłacenia podatku przemysłowego za miesiąc maj r. b. dla przedsiębiorstw przemysłowych od I—V kategorji i handlowych od I—II kat., które prowadzą księgi handlowe.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

— **Polska trzoda a ceny w Niemczech.** Wobec znanego twierdzenia agrarjuszów niemieckich, że import trzody chlewnej z Polski obniża ceny na świnie hodowane w Niemczech i zagraża przez to dobrobytowi tamtejszego rolnictwa, dla którego ta gałąź hodowli stanowi podstawę prosperacji, szczególnie ciekawemi są rezultaty dociekań Niemieckiego Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych. Śledząc rozwój cen na świnie w Niemczech od r. 1896, Instytut ten skonstatował istnienie trzechletnich cyklów, zawierających krańcowe punkty konjunktury. Wedle opinji Instytutu nie przywóz wpływa na poziom cen na świnie, lecz poziom cen na rynku wewnętrznym ustala rozmiary przywozu. Słowem import odgrywa jedynie uboczną rolę w kształtowaniu się cen, nie pozwalając im przekroczyć poza pewną granicę przy formowaniu się zwyżkowej tendencji. Przyczyna wahań tych cen tkwi w błędach samej produkcji i posiada podkład socjalny. Głównymi producentami świń w Niemczech są drobni rolnicy, którzy przy zwyżce cen rzucają się masowo na proceder tuczenia trzody chlewnej, spodziewając się znacznych zysków. Wytwarza się stąd wielka podaż, która w następstwie powoduje załamanie konjunktury. W procesie powyższym udział wielkiej własności, jako posiadającej ustabilizowaną produkcję — jest znikomy. Wynika stąd, że z interesem niemieckich agrarjuszów koliduje nie polski import, lecz działalność licznych rzesz małorolnych. Koła lewicowe niemieckie, doceniając wagę problemu cen na trzodę chlewną dla ludności miejskiej, wystąpiją w związku z powyższym faktem z projektem unormowania tej ważnej kwestji przez ustabilizowanie cen na średnim poziomie, któryby zadawalał obydwie strony i chronił przed przesileniami przy ostrzejszych nawrotach konjunktury. Dla zrealizowania tego postulatu proponowane jest utworzenie hurtowni zakupów przy niemieckim związku konsumentów, któraby miała za zadanie dostosowywać produkcję do konsumcji i regulować import.

— **Przemysł pożera lasy.** Na kongresie przemysłu drzewnego, który odbył się w Lugdunie, inż. A. Navarre przedstawił w bardzo interesującym referacie problemat zapotrzebowania i konsumcji drzewa w przemyśle posługującym się masą drzewną do fabrykacji celulozy, papieru, jedwabiu sztucznego, celuloidu, środków wybuchowych etc. Najwięcej drzewa konsumuje przemysł papierniczy, po nim zaś drugie miejsce zajmuje rozwijający się w szalonem tempie przemysł jedwabiu sztucznego.

Wszystkie wymienione działy przemysłu spotrzebowują rocznie 70.504.000 m. kub. drewna. Olbrzymie przestrzenie leśne Skandynawji, Finlandji, Rosji, Kanady mogą oczywiście zaspakajać jeszcze przez długie lata rosnące wciąż potrzeby przemysłu, nie ulega jednak kwestji, iż będą one ubożeć z czasem. W ostatnich czasach, zwłaszcza we Francji, gdzie bogactwo leśne jest niewielkie, zaczęto używać do fabrykacji lepszych gatunków papieru t. zw. alfę, trawę, rosnącą gęsto i bujnie w Tunisie i wschodnim Algierze. Jest to jednak drobna tylko cząstka niezbędnego surowca i przy obecnym tempie konsumcji drzewa i trzebienia lasów można się spodziewać w przyszłości zmniejszonej podaży surowca drzewnego na rynku światowym.

Giełda warszawska z dn. 14.VI. b. r.

CZEKI:

Dolary	8.89—8.87
Belgja	124.56—124,25
Holandja	359.70—358,80
Londyn	43,51—43,40
Nowy-Jork	8.90—8,88
Paryż	35,04—34,95
Praga	26,41½—26,35
Szwajcarja	171,78—171,35
Stokholm	239,25—238,65
Wiedeń	125,40—125,09
Włochy	46,87—46,75

Ruch wydawniczy.

„Drzewo Polskie“. W końcu ub. m. wyszedł z druku 10 numer dwutygodnika „Drzewo Polskie“.

Na treść jego składają się m. in. artykuły: B. K. — Przemysłowi drzewnemu grozi nowe niebezpieczeństwo, inż. J. Szczygielskiego — W sprawie produkcji papierówki, inż. S. Ihnatowicza — Budżet Ministerstwa Rolnictwa na rok 1928/29, adw. S. Urbanowicza — Zmiany w postępowaniu administracyjno-leśnem, S. Gryszpana — Obliczenie przeciętnej długości i przeciętnej szerokości materjału tartego, pozatem bogaty dział informacyj handlowych, sprawozdanie z rynków, notowania cen i wiadomości związkowe.

„Przegląd Sportowy“. Zeszyt czerwcowy „Przeglądu“, organu przyjaciół skarbu państwa zawiera parę interesujących artykułów, jak: „Sprawa mieszkaniowa, a podatki“, „Podatek wojskowy“, oraz szereg notatek, służących za wyjaśnienie do wydawanych przez Minist. Skarbu ustaw i rozp. i popularyzujących wiedzę skarbową.

Przepełnienie więzienia G.P.U. w Mińsku.

(Tel. od własnego korespondenta ze Stołpców).

Na skutek ostatnich licznych aresztowań, przeprowadzonych na terenie Białejrusi Sowieckiej, więzienie mińskie zostało do tego stopnia przepełnione, że o osadzeniu w niem nowych więźniów nie może być mowy. Wobec tego część nowoaresztowanych więźniów ulokowano narazie w gmachu G. P. U. W wyniku porozumienia się władz G. P. U. w Mińsku z kierownikiem wszechzwiązkowej G. P. U. Menżyńskim, część więźniów zostanie przewieziona do gub. permskiej, gdzie ostatnio zakończono pracę nad przeróbką b. gmachów fabrycznych na więzienia. Pierwotny projekt wysłania części więźniów na wyspy sołowieckie upadł, gdyż, jak stwierdzono, tam również panuje wielkie przepełnienie. Między innemi do więzień w gub. permskiej ma być przewiezionych kilkunastu ostatnio aresztowanych Polaków.

Wieści i obrazki z kraju.

Budowa kolei Woropajewo—Druja—Szarkowszczyzna—Miory.

Wileńska Dyrekcja Kolejowa przystąpi wkrótce do budowy nowej linji kolejowej na szlaku Woropajewo—Druja—Szarkowszczyzna—Miory.

Przedwstępne prace w kierunku zrealizowania tego przedsięwzięcia zostały już zapoczątkowane. Z ramienia Dyrekcji Wileńskiej wydelegowani zostali specjalni inżynierowie dla dokonania potrzebnych pomiarów.

Potrzebne na ten cel kredyty Ministerstwo Komunikacji przekazało już do dyspozycji Wileńskiej Dyrekcji Kolejowej.

Bestjalski mord.

Onegdaj na terenie gminy lebiedziewskiej pow. mołodeczańskiego znaleziono zwłoki młodego mężczyzny, w straszny sposów zmasakrowanego. Na ciele bowiem ofiary bestjalskiego mordu znaleziono 10 głębokich ran, zadanych sztyletem. Twarz zabitego jest tak zmasakrowana, iż niepodobna ustalić jego tożsamości. Przy zamordowanym nie znaleziono ani pieniędzy, ani żadnych dokumentów. Pozwala to przypuszczać, że mord miał tło rabunkowe, lub polityczne.

Władze policyjne wszczęły energiczne śledztwo, celem wyświetlenia wykrycia tła i sprawców bestjalskiego mordu.

Zamordowanie żołnierza 3-go p. saperów.

(Telefonem od wł. korespondenta z Postaw).

Wczoraj koło majątku Manikowicze pow. postawskiego wyłowiono w okolicznej rzeczce trupa żołnierza z odznakami 3-go pułku saperów, stacjonującego w Wilnie. Odciski rąk na szyi topielca wskazują, iż został on zamordowany przez uduszenie, a następnie dopiero dla zatarcia śladów zbrodni wrzucony do rzeki.

W tej sprawie władze sądowe prowadzą energiczne śledztwo, które ustali tło tajemniczej zbrodni.

Z zawodów sportowych w Mołodecznie.

Pan komendant wojewódzki inspektor Bronisław Praszałowicz dążąc konsekwentnie do celu zbliżenia policji do społeczeństwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego i towarzyskiego, w porozumieniu z powiatowym komitetem P. W. i W. F. w Mołodecznie i dzięki gorącemu poparciu tej idei przez miejscowego starostę p. Piekutowskiego oraz dowódcę 86 p. p. pułkownika szt. gen. p. Bociańskiego połączył zawody policji województwa wileńskiego ze świętem przysposobienia wojskowego wspomnianego powiatu.

Jako miejsce zawodów wybrał Mołodeczno w tym celu, aby spopularyzować sport wśród ludności tego miasta i policji powiatu, gdyż Mołodeczno nie miało dotychczas sposobności widzieć zawodów sportowych zorganizowanych na szerszą skalę przy udziale do 200 zawodników.

W sobotę dnia 9 czerwca na strzelnicy 86 p. p. odbyły się zawody w strzelaniu. zaś w niedzielę 10 czerwca na doskonałem boisku powiatowego komitetu P. W. i W. F. zawody lekkoatletyczne, poprzedzone nabożeństwem w miejscowym kościele oraz defiladą zawodników i oddziałów 86 p. p. przed specjalnie przybyłym na tę uroczystość wojewodą wileńskim p. Wł. Raczkiewiczem w towarzystwie naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa p. Kirtiklisa, oraz sekretarza osobistego p. Stanlewicza.

Zawodom przypatrywało się około 1500 widzów, zaś na specjalnie przygotowanej trybunie zasiedli przedstawiciele organizacyj, ziemiaństwa, wojskowości i władz cywilnych na czele z pp. wojewodą, dowódcą pułku, komendantem wojewódzkim P. P., starostami powiatu mołodeczańskiego i wilejskiego i in.

Po zawodach p. wojewoda po gorącem i pięknem przemówieniu osobiście wręczył nagrody zwycięzcom.

Wieczorem o godz. 21 powiatowy komitet P. W. i W. F. w gustownie urządzonych salonach Kasyna Garnizonowego wydał obiad dla przybyłych na zawody gości, następnie odbył się raut.

Wyniki techniczne zawodów były następujące:

W strzelaniu zespołowem I-szą nagrodę zdobył zespół Pol. Kl. Sport. w Wilnie w składzie: Przod. J. Nowak, post. Wł. Derecki i post. J. Ignatowicz.

II nagrodę zespół P.K.S. Mołodeczno w składzie: st. przod Heppel, przod. Grodzki i post. Pietkun.

W strzelaniu z karabinów I nagrodę otrzymał przod. Nowak J., drugą post. Ignatowicz Julj. i trzecią — st. przod. Czudzin Wł.

W strzelaniu z br. dł. małokalibrowej I nagrodę — post. Derecki Wł, drugą post. Koter i trzecią post. Ignatowicz Julj.

W strzelaniu z rewolwerów I-szą nagrodę zdobył przod J. Nowak, II-gą przod. H. Parafjanowicz i III-cią st. przod. E. Heppel.

W biegu na 60 mtr. dla pań zwyciężyła p. Kulczycka; w biegu na 100 mtr. I-szą nagrodę — uczeń Wolański, II-gą — uczeń Skory, III-cią — post. K. Ciekoński; w biegu na 110 mtr. przez płotki I-szą nagr. — post. Mat. Dziedzic, II-gą — st. post. Wł. Kucznica i III-cią — post. Ign. Janiszewski; w biegu na 400 mtr. I-szą nagrodę — post. Dziedzic Mateusz, II-gą — post. Ign. Janiszewski i III-cią post. Szcz. Dajewski; w biegu na 800 mtr. I-szą nagr. — post. J. Chwalisz, II-gą — post. Fr. Kukliński i III-ią post Wł. Wieczorek; w biegu na 1500 mtr. I-szą nagr. — post. Fr. Koznica, II-gą — post. Zygmunt Wąsik i III cią — post. Mateusz Dziedzic; w biegu na 3.000 mtr. I-szą nagr. strzelec Aleks. Woronecki, II-gą — strzelec Ign. Kosowicz i III cią — szereg. Pajewski z 86 p.p.

W biegu 5000 metrów. I nagr. strzelec Wincenty Daniłewicz, II Jan Królik, III post. Fr. Wańta.

W marszu 25 klm. I nagroda kapr. Tomaszewski z 86 p. p., II szer. Łutowicz 86 p. p., III szer. Strużak 86 p. p.

W skoku wwyż. I nagroda st. post. Ig. Drozdek, II st. post. Bol. Mincewicz, III st. post. Fr. Balcer.

W skoku wdal. I nagroda uczeń R. Wolański, II uczeń Skory, III post. St. Wierzbicki.

W skoku o tyczce. I nagroda post. W. Leszczyński, II post. Janiszewski.

W rzucie oszczepem. I nagroda post. Marcinkiewicz, II przod. A. Kisiel, III post. K. Stanisławski.

W rzucie dyskiem. I nagroda przod. A. Dymont, II sierż. J. Kubiak, III st. post. Wł. Mincewicz.

W rzucie kulą: I nagroda — przod. A. Dymont, II sierż. J. Kubiak, III post. Ż. Wąsik.

W rzucie granatem: I nagroda — post. J. Marcinkiewicz, II szer. Morkowski — 86 p. p. III szer. Grabowski 86 p. p.

W trójboju lekkoatletycznym dla hufców szkolnych: I nagrodę otrzymała drużyna w składzie: uczeń Skory, Wolański, Żuromski, Ejsmont, Kuniej, Dziadek.

W boksie: w wadze lekkiej wygrał na punkty st. post. S. Kaczor, w wadze średniej post. K. Cichoński.

Jako najlepszy policyjny lub Ksportowy w lekkiej atletyce uznano P. K. S w Głębokiem, który otrzymał nagrodę przechodnią ofiarowaną przez p. wojewodę wileńskiego, a przedstawiającą statuę zwycięzcy na postumencie marmurowym.

Zawody bardzo sprawnie przeprowadziła komisja sportowa w osobach p. p. kpt Cholewy i Kawalca, por. Kaliszaka, p. Nowaka oraz komisarza Jacyny i podkomisarza Ungeheuera.

Zawody swój cel popularyzacji ćwiczeń cielesnych osiągnęły w zupełności, gdyż zebrana na zawodach w tak dużej, jak na kilkotysięczne miasteczko, ilości publiczność bardzo żywy udział brała w zawodach, oklaskując gorąco zwycięzców.

KRONIKA GŁĘBOCKA.

— **Święto P. W. i W. F.** powiatu dziśnieńskiego zorganizowane przez powiatowy komitet P. W. i W. F. w Głębokiem w dniu 9 i 10 czerwca r. b., zgromadziło cały szereg organizacyj, strzelców i młodzieży szkolnej, która już w przeddzień igrzysk licznie przybywała z całego powiatu. Z Dzisny, Dokszyc, Łużek, Plisy, Porpliszcza i Szarkowszczyzny przybyło około 80 zawodników, miejscowych zaś około 60.

Zainteresowanie się zawodami było bardzo duże, o czem świadczyć mogło zgromadzenie tłumu publiczności na boisku sportowem, gdzie przez cały czas trwania igrzysk przygrywała ochocze orkiestra Ochotn. Str. Ogn.

Przybyłych na tę uroczystość gości z Wilna i z powiatu, Wydział Powiatowy podejmował w miejscowem kasynie obiadem, po zakończeniu którego przedstawiciele władz państw., samorz. szkoln., wojsk. i miejscowego społeczeństwa udali się na boisko sportowe, śledząc z żywem zainteresowaniem ich przebieg.

Po zakończeniu zawodów została w teatrze miejskim odegrana z humorem i werwą sztuczka ludowa p. t. „Werbel domowy“ przeplatana tańcami w barwnych krakowskich kościumach, malowniczo odbijających się na tle dekoracji, przedstawiającej wiejską izbę oraz śpiewami. Sportowcy, po całodziennych marszach, biegach, skokach, rzutach dyskiem, kulą i oszczepem hucznie darzyli oklaskami trupę miejscowych amatorów.

Kiedy ucichły ostatnie dźwięki muzyki i kurtyna opadła, przystąpiono do rozdania nagród zwycięzcom. Między całym szeregiem nagród zauważyliśmy również nagrodę p. starosty Jankowskiego, Wydziału Powiatowego i V go obwodu Związku Strzel. Nadmienić przytem należy, iż miejscowy Związek Strzelecki wziął szczególnie liczny udział w zawodach.

KRONIKA POSTAWSKA.

— **Tragiczna ucieczka aresztowanego.** Onegdaj w powiecie postawskim w pobliżu wsi Kozłowszczyzna post. P. P. Franciszek Kukliński eskortował do pobliskiego posterunku policyjnego podejrzanego o liczne kradzieże mieszkańca okolicznej wsi Ferdynanda Noskę. Ponieważ część drogi przebiegała przez las, postanowił z tego skorzystać aresztowany, salwując się ucieczką. Padł jednak strzał karabinowy i niedoszły zbieg upadł na ziemię, brocząc krwią.

Noskę odwieziono do pobliskiego szpitala, gdzie walczy ze śmiercią.

KRONIKA BARANOWICKA.

— **Średniowieczny obrazek.** Baranowicze przeżyły przed kilku dniami nielada sensację, przypominającą nam średniowieczne czasy. Oto urzędnik pocztowy Tołł.. został wydelegowany na powiat nie dając długo o sobie pozostawionej w Baranowiczach żonie żadnej wiadomości. Niespokojna żona udała się więc do wróżki. Ta, po dokonaniu szeregu tajemniczych praktyk zawyrokowała, że Tołł... jej już nie kocha i zamierza się ożenić z inną kobietą. Ją czeka śmierć przy boku innego mężczyzny. Na wszelki wypadek Tołł... otrzymała od wróżki jakieś krople, które miała pić o wschodzie i zachodzie słońca. Równocześnie, za poradą wróżki, Tołł... sprzedała wszystkie rzeczy i wyjechała do innego miasta. Oczywiście, rzeczy te kupiła za śmiesznie niską cenę wróżka.

Po kilku dniach wrócił Tołł... z delegacji, zastając w mieszkaniu tylko ściany. Udał się więc w poszukiwanie za żoną, którą znalazł w Wilejce, walczącą ze skrajną nędzą. Wszystko wyszło na jaw i to że krople były zwyczajną studzienną wodą i to, że rady wróżki zmierzały poprostu do objęcia w spadku po naiwnej Tołł... ruchomości i to, że praktyki wróżki były zwyczajnym szantażem. Wróżka więc powędrowała do więzienia, a państwo Tołł... wbrew jej zapowiedzi żyją w dalszym ciągu w jaknajzgodniejszej harmonji.

Odroczenie zjazdu „Wyzwolenia“.

Zjazd „Wyzwolenia“ w Wilnie, który się miał odbyć w końcu b. m. został odroczony na wrzesień r. b.

Pierwsza matura w gimn. żeńskiem im. A. Czartoryskiego w Wilnie.

Dn. 10 b. m. o godz. 5 p.p. w gimn. im. A. Czartoryskiego odbyła się skromna, lecz jakże wzruszająca uroczystość rozdania świadectw dojrzałości pierwszym abiturjentkom gimn. Wobec licznie zgromadzonej publiczności, składającej się z rodziców uczenic, przedstawicieli świata pedagogicznego oraz zaproszonych gości ze świata inteligencji rozpoczął się akt maturalny wejściem maturzystek ze sztandarem szkolnym, który został przekazany przez nich koleżankom z kl. VII. Szkolny chór wykonał hymn narodowy i „Hasło młodzieży“. Nastąpił szereg przemówień, zapoczątkowany piękną i treściwą mową dyrektorki gimn. p. W. Łazarówny. Kolejno przemawiali: prof. U. S. B. St. Glixelli, ks. prałat Chalecki, naucz. Kijucićówna, przedstawicielka Komitetu rodzicielskiego, maturzystki oraz ich młodsze koleżanki, pozostające w szkole (do następnych matur!) Rozdanie matur dokonał kurator Okręgu p. S. Pogorzelski. Na zakończenie piękny szkolny chór pod doświadczoną batutą p. Stubiedy wykonał szereg pieśni. Świadectwa maturalne otrzymały:

Babiczówna Regina, Bakunówna Zofja, Czaplińska Telesfora, Drzewiecka Marja, Dzierżyńska Ludwika, Głownicka Zofja, Jakowicka Edyta, Jekatowówna Ludmiła, Karbowska Emilja, Kariówna Irena, Kompielska Irena (z odznaczeniem), Korsakówna Wiktorja, Kretowiczówna Wanda, Lenczewska Jadwiga, Lewonówna Regina, Marachinówna Zoja, Mokrzecka Irena, Obolewiczówna Eleonora, Oziewiczówna Adela, Rymkiewiczówna Bronisława, Ryniewiczówna Janina, Szynkiewiczówna Ewelina, Wenjaminówna Irena, Zdrojewska Elwira, Żebrowska Irena, Żebrowska Leokadja.

Życie białoruskie.

— **Organizowanie Białorusinów prawosławnych.** Część Białorusinów wyznania prawosławnego przystąpiła do utworzenia organizacji jednoczącej wszystkich Białorusinów wyznania prawosławnego. Jak się dowiadujemy inicjatorzy tej organizacji chcą powołać na swego przewodniczącego znanego z procesu „Hromady“ duchownego prawosławnego Kowsza.

— **Przyjazd poety białoruskiego.** Białorusini wileńscy otrzymali wiadomość, iż w najbliższym czasie powraca do Wilna poeta białoruski Maksim Horecki, który od kilku lat bawi w Mińsku na Białejrusi Sowieckiej.

KRONIKA.

Piątek **15** czerwca

Dziś: Wita i Modesta.
Jutro: Benona M.
Wschód słońca—g. 2 m. 44
Zachód „ g. 19 m. 54

METEOROLOGICZNA.

— **Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 14. VI. b. r.** Ciśnienie średnie w milimetrach 760. Temperatura średnia +16° C. Opad w milimetrach 1. — Wiatr przeważający południowy. Pochmurno. Deszcz. Maksimum na dobę +21 C.

Tendencja barometryczna — spadek ciśnienia.

KOŚCIELNA.

— **Wyniki wizytacji kanonicznej.** Od początku obecnych wizytacyj kanonicznych ks. Arcybiskup Metropolita zwizytował 103 kościoły parafjalne, 4 filjalne i 13 kaplic publicznych. Jednocześnie zostały pokonsekrowane kościoły we Mścibowie, w Brzostowicy Małej, w Krynkach, w Żołudku, w Lipniszkach i w Sobotnikach.

Obecnie ks. arc. Jałbrzykowski przystąpił do wizytacji kanonicznej dekanatu świrskiego, poczem w dniu 22 b. m. projektowany jest powrót do Wilna i zakończenie wiosennej wizytacji.

— **Matura w seminarjum metropolitalnem.** W roku bieżącym do egzaminu maturalnego w seminarjum metropolitalnem dopuszczono 24 alumnów, z czego egzamin złożyło 21.

URZĘDOWA.

— **Ważne narady p. wojewody w Warszawie.** W dniu 14 b. m. w godzinach rannych powrócił do Wilna, po dwudniowym pobycie w Warszawie p. wojewoda W. Raczkiewicz. Będąc w Warszawie p. wojewoda był przyjęty przez pp, ministrów: rolnictwa Niezabytowskiego, reform rolnych Staniewicza, przemysłu i handlu Kwiatkowskiego, wyznań religijnych i oświecenia publicznego Dobruckiego oraz przez dyrektora Banku Gospodarstwa Krajowego gen. Góreckiego, u których interwenjował w sprawie Wystawy Targów Północnych w Wilnie. Podczas tych narad wszyscy ministrowie, jak też i dyrektor Banku Gospodarstwa Krajowego wykazali duże zainteresowanie wystawą, obiecując ze swej strony jaknajdalej idące poparcie. W wyniku tych narad w najbliższym czasie zostaną przyznane zapomogi dla poszczególnych działów Wystawy. Dowiadujemy się przytem, iż na skutek interwencji p. wojewody termin Wystawy nie zostanie przesunięty.

— **P. wojewoda zwiedza teren wystawy.** Dnia 14 b. m. p. wojewoda w towarzystwie prezydenta miasta p. Folejewskiego, prof. Ehrenkreutza, dyrektora Targu p. Łuczkowskiego i innych zwiedził teren przyszłych Targów. Podczas tego zwiedzania zaznajomiono się z postępem prac przygotowawczych.

— **Przyjęcia w Urzędzie Wojewódzkim.** W dniu wczorajszym p. wojewoda przyjął delegata Ministerstwa Rolnictwa p. Regulskiego, z którym konferował w sprawach, dotyczących rynku lniarskiego.

MIEJSKA.

— **Starania o pożyczkę inwestycyjną.** W przyszłym tygodniu przybywa w sprawach służbowych do Wilna prezes Banku Gospodarstwa Krajowego gen. Górecki.

Prezydjum Magistratu m. Wilna zamierza wykorzystać pobyt w Wilnie gen. Góreckiego dla poczynienia bezpośrednich starań o wyjednanie w Banku Gosp. Kr. pożyczki inwestycyjnej dla miasta.

— **W sprawie typu chodników na ul. wileńskich.** Magistrat m. Wilna zwrócił się onegdaj do Polskiego Kongresu Drogowego z prośbą o wydelegowanie do Wilna swego przedstawiciela celem omówienia typu nowoczesnych bruków nadających się do ułożenia na ulicach wileńskich.

Kongres Drogowy wydelegował do Wilna inż. Nesterowicza, którego przyjazd oczekiwany jest w dniach najbliższych.

— **Budowa piekarni mechanicznej i młynu.** Celem definitywnego rozwiązania kwestji budowy w Wilnie piekarni mechanicznej i młynu—w dniu 19 b. m. o godz. 7-ej wiecz. w lokalu Magistratu m. Wilna odbędzie się przy udziale przedstawiciela władz wojskowych w osobie pułk. Burgieła połączone posiedzenie miejskich Komisyj Finansowej i Technicznej.

Kwestję budowy wspólnej dla potrzeb miasta i wojskowości piekarni mechanicznej i młynu szczegółowo zreferuje inż. miejski p. Budny.

WOJSKOWA.

— **Pobór.** W dniu 15 b. m. Komisja poborowa dokona przeglądu poborowych z nazwiskami na litery Ł i O, zamieszkałych na terenie wszystkich komisarjatów policyjnych, którzy są urodzeni w r. 1906 i posiadają kat. „B“.

— **Tytułowanie szeregowych.** W ostatnim Dzienniku Min. Spraw Wojsk. ogłoszony został okólnik o tytułowaniu szeregowych. Zgodnie z okólnikiem należy tytułować szeregowych podczas pełnienia służby przez „wy“. Natomiast poza służbą należy tytułować sierżantów przez „pan“. Podoficerów od plutonowego licząc w dół i szeregowych przez „wy“.

Z KOLEI.

— **Urlop wypoczynkowy wice-prezesa Wil. Dyrekcji Kolejowej.** Z dniem 13 b. m. wice-prezes Wileńskiej Dyrekcji Kolejowej inż. Cywiński rozpoczął urlop wypoczynkowy. Zastępstwo objął naczelnik Wydziału Eksploatacyjnego Dyrekcji inż. Łaguna.

— **O pociąg podmiejski na szlaku Wilno—Mołodeczno.** Ostatnio do Wileńskiej Dyrekcji Kolejowej wpłynęła zbiorowa petycja osób zainteresowanych o przedłużenie trasy przebiegającego obecnie pomiędzy Wilnem a Oszmianą pociągu podmiejskiego do Mołodeczna.

Wileńska Dyrekcja Kolejowa zwróciła się w tej sprawie do Ministerstwa Komunikacji. W razie więc nadejścia odpowiedzi przychylnej nastąpi uruchomienie pociągu podmiejskiego na szlaku Wilno — Mołodeczno.

— **Zmiana szyn kolejowych.** Wileńska Dyrekcja Kolejowa przystąpiła do zmiany szyn na szlaku Wilno — Białystok. Jeszcze w roku bieżącym wykonane zostaną w tym kierunku prace na przestrzeni 58 kilometrów.

Identyczne roboty rozpoczęte zostały na szlaku Baranowicze- Stołpce. Zmiana na tej linji szyn pozwoli na podwyższenie szybkości kursujących tam pociągów międzynarodowych.

— **Wil. Dyrekcja Kolejowa na Wystawie Targów Północnych.** Wileńska Dyrekcja Kolejowa wszczęła ostatnio usilne przygotowanie do wystawienia swych eksponatów na Wystawie Rolniczo - Przemysłowej Wileńskich Targów Północnych. W tym celu szczegółowo obecnie opracowuje się rozmaitego rodzaju modele plastyczne i dane statystyczne, dotyczące ruchu towarowego i osobowego na terenie Dyrekcji. Zaznaczyć należy, iż Wileńska Dyrekcja Kolejowa nosi się z zamiarem wystawienia własnego pawilonu na Wystawie celem jaknajszczegółowszego zobrazowania prac, dokonanych w ciągu ubiegłych 5 lat.

— **Wzmożony ruch eksploatacyjny drzewa.** Ostatnio na terenie Ziem Wschodnich daje się zauważyć wzmożony ruch eksploatacyjny drzewa w kierunku zachodnich granic państwa.

W związku z tem Wil. Dyrekcja Kolejowa bardzo znacznie zwiększyła kontyngens przeznaczonych na ten cel wagonów.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— **Ogólne zebranie członków Chrześć. Zw. Zaw Murarzy.** W niedzielę 17 czerwca r. b. o godz. 12 m. 30 odbędzie się zebranie członków Chrześc. Zw. Zaw. Murarzy i Betoniarzy z lokalu Centrali Chrześc. Zw. Zaw. (ul. Świętojańska 3). Wstęp na zebranie ze względu na doniosłość i poufność obrad tylko za okazaniem legitymacji członkowskiej.

— **Ogólne zebranie członków Chrześc. Zw. Zaw. Krawców i Krawczyń.** W poniedziałek 18 czerwca r. b. o godz. 7 wiecz. w lokalu Centrali Chrześć. Zw. Zaw. (ul. Świętojańska 3), odbędzie się ogólne zebranie członków Chrześc. Zw. Zaw. Krawców i Krawczyń, ze względu na doniosłość spraw obecność wszystkich jest konieczna.

— **Walne Zgromadzenie Wil. Koła Stow. Rezerwistów i b. Wojskowych.** W dniu 17 czerwca b. r. o godz. 4 pp. w lokalu przy ul. Zawalnej Nr. 1 m. 4, odbędzie się Walne Zgromadzenie Wileńskiego Koła Stowarzyszenia Rezerwistów i byłych Wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystkich członków uprasza się o jak najliczniejsze i punktualne przybycie.

— **Zgromadzenie woj. Kom. L.O.P.P-u.** Ogólne Zgromadzenie Komitetu Wojewódzkiego Wileńskiego Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej składające się z delegatów Komitetów Powiatowych i Komitetów działających na prawach Komitetów Powiatowych, odbędzie się dnia 8 lipca r. b. o godzinie 12-ej w lokalu Spółdzielczego Banku dla Handlu i Rzemiosł przy ul. Mickiewicza 7.

Porządek dzienny obejmuje: zagajenie, wybór prezydjum, sprawozdanie z działalności Zarządu Komitetu Wojewódzkiego L.O.P.P. i Oddziału Wileńskiego T. O. P. za rok 1927-my, sprawozdanie Komisyj Rewizyjnych L.O.P.P. i T.O.P., program działalności połączonych Towarzystw L.O.P.P. i T.O.P. oraz preliminarz budżetowy na rok 1928.

Dalej odbędą się wybory: 9 członków Zarządu K-tu Woj. i 4 zastępców, 3 członków Komisji Rewizyjnej i 2 zastępców, 2 delegatów Komitetu Woj. na ogólne zgromadzenie L.O.P.P.

Zgodnie z art. 17 § 4 statutu Ogólne Zgromadzenie jest prawomocne bez względu na ilość przybyłych delegatów.

Wstęp dla członków i sympatyków wolny.

ARTYSTYCZNA.

— **VI Doroczna Wystawa Obrazów i Rzeźb** Wil. Tow. Artystów Plastyków otwarta codziennie w Pałacu Reprezentacyjnym (Plac Napoleona, wejście od Uniwersyteckiej drugie drzwi w głębi podwórza) od godz. 10 rano do 7 wieczorem.

— **Przyjazd Iłłakowiczówny.** Do Wilna przybyła wczoraj znakomita poetka Kazimiera Iłłakowiczówna, rodem ze Żmudzi, urodzona w Wilnie. W najbliższą środę obecna będzie na Środzie Literackiej, a w sobotę 23 b. m. wystąpi w sali im. Mickiewicza na własnym wieczorze poetyckim.

Związek Literatów wieczorem tym zamyka swój sezon, gotując dla miłośników poezji szczególne atrakcje. Iłłakowiczówna czytać będzie najpiękniejsze swoje wiersze, między innemi: silne i aktualne poezje: „Do Wilna" i „Głos w sprawie Litwy". Bilety wcześniej do nabycia w księgarni Stow. Nauczycielstwa Polskiego, Królewska 1.

Z POGRANICZA.

— **Szczególne wysiedlenie.** Przedwczoraj na odcinku N.-Troki władze litewskie znowu wysiedliły z granic Litwy niejaką Oleżewiczową lat 60, Orzechowskiego lat 70 wraz z 50-cio letnią żoną.

— **Ujęcie przemytników.** Onegdaj w rejonie N-Święcian patrol K.O.P u zatrzymał 2-ch przemytników, usiłujących pod osłoną nocy przeszmuglować z Polski do Litwy większy transport galanterji.

NADESŁANE.

— **Kancelarja Sekcji Kino-Teatrów** przy Związku Pracowników Użyteczności Publicznej znajdująca się przy ul. Wielkiej 34 jest czynna codziennie od 12—2 pp. oprócz świąt. Zarząd.

Teatr i muzyka.

— **Teatr Polski sala „Lutnia".** Dzisiejsza premjera. Występy Mieczysława Dowmunta i Heleny Kamińskiej. Dziś premjera komedji muzycznej W. Kollo „Tylko ty". Atrakcja wieczoru, oprócz pełnej przedniego humoru i miłych melodyj nowości repertuarowej, będą występy świetnego komika Mieczysława Dowmunta oraz najmłodszej gwiazdy teatru „Nowości" Heleny Kamińskiej.

Dzisiejsza premjera muzyczna wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie. Przy pulpicie kapelmistrz Mieczysław Kochanowski. Reżyserję objął Karol Wyrwicz-Wichrowski.

— **Konkurs chórów wileńskich.** W niedzielę 17 b. m. w teatrze miejskim na W. Pohulance odbędzie się po raz pierwszy w Wilnie konkurs 9 chórów wileńskich (7 mieszanych i 2 męskich), które wykonają po 2 pieśni a capella. Na zakończenie przez chóry zespolone wykonane będą następujące utwory pod dyr. Jana Leśniewskiego: hymn „Jeszcze polska nie zginęła", „Modlitwa" Moniuszki i „Krakowiak" Kazury.

W konkursie wezmą udział następujący dyrygenci: S. Bujakowski („Harmonja"), A. Czerniawski (Chór kolejowy), F. Justkiewicz (Pocztowe kółko śpiewacze), W. Kalinowski („Echo"), J. Leśniewski („Lutnia"), W. Mołodecki (Chór Drukarzy), K. Pliszko-Ranuszewicz („Harfa"), T. Szeligowski (Chór akademicki) i J. Żebrowski („Hasło").

Przewidziane są 3 nagrody: 1 nagroda Polskiego Radja puhar wędrowny, 2 i 3 Departamentu Kultury i Sztuki.

Bilety są do nabycia codziennie w biurze „Orbis" Ad. Mickiewicza 11, od godz. 9 rano do 4 i pół wiecz., a w niedzielę w kasie teatralnej od godz. 3 popoł.

Początek o godz. 8 wiecz.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.
Fala 435 mtr.
PIĄTEK 15 czerwca.

13.00. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 17.00—17.15. Chwilka litewska. 17.20—17.45. „Zwyczaje wiosenne w okolicach Wilna" odczyt z działu „Ziemia Wileńska" wygłosi prof. U. S. B. dr. Cezarja Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutzowa. Transmisja na inne polskie stacje. 17.50—19.00. Transmisja z sali Reduty. „Święto pieśni" dzieci szkół powszechnych m. Wilna. Transmisja do Warszawy, Krakowa i Katowic. 19.05—19.30. Audycja dla dzieci. Kronikę dziecięcą wygłosi Zofja Podolecka 19.30—19.55. Skrzynka pocztowa wygłosi kierownik programowy P. R. w Wilnie Witold Hulewicz. 19.55. Komunikaty. 20.15—22 00.00. Transmisja z Warszawy. Koncert poświęcony twórczości R. Wagnera w wykonaniu orkiestry Filharmonicznej pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikaty P. A. T., policyjny, sportowy i inne.

Na jakich falach mogą nadawać radjoamatorzy.

W myśl uchwały Międzynarodowej Konferencji Radjowej, która odbyła się w Waszyngtonie, radjoamatorskie stacje radionadawcze mogą nadawać tylko na falach od 150 m. do 175 m., od 75 m. do 85 m., od 20,8 m. do 21,4 m. i od 5 m. do 10 m. Ostatnie dwie fale oddano z powodu nieużyteczności tych fal dla celów handlowo-eksploatacyjnych.

Próby telewizji na krótkich falach.

Kopenhaska krótkofalowa stacja nadawcza 7 RL., od kilku dni przekazuje tytułem próby obrazy na odległość na fali krótkiej 42.12 m. Próby te odbywają się od godz. 23.30 do 0.30 z wynikiem dodatnim. Przesyłano już portret Marconiego, obrazki z natury i próbowano również przesyłanie na odległość pisma. Próby te wypadły niespodziewanie dobrze.

Przenoszenie energji na odległość.

Marconi rozpoczął obecnie próby przenoszenia energji na niewielkie narazie odległości przy pomocy fal Hertza z dobrym wynikiem. Marconi twierdzi, iż w niedługim już czasie będzie można przekazywać energję wodospadu Niagary dla celów przemysłowych. W ten sposób przemysł europejski będzie mógł czerpać energję z najdalszych krańców kuli ziemskiej.

SPORT.

Wyścigi konne.

Dzień VI.

Wyścigi konne w dniu wczorajszym poprzedził konkurs hippiczny lekki dla pp. oficerów. Były 3 nagrody honorowe, 14 przeszkód wysokich do 1,10 mtr., szerokich do 3,5 mtr., tempo 350 mtr. na minutę. W wyścigu wzięło udział 23 pp. oficerów. Bez błędu przyszli trzej: por. *Gątkiewicz* z 14 d a. k. na „*Makacie*", por. *Węgrzyński* z 3 d. a. k. na „*Niecnocie*" i por. *Rojkiewicz* z 19 szw. K. O. P. na „*Eunuchu*". Zarządzona rozgrywka, polegająca na podwyższeniu przeszkód dała następujące wyniki: Pierwszą nagrodę zdobył por. *Rojkiewicz* na „*Eunuchu*", drugą—por. *Węgrzyński* na „*Niecnocie*" i trzecią—por. *Gątkiewicz* na „*Makacie*". Zwycięzców publiczność obdarzyła gorącymi oklaskami.

W gonitwie pierwszej z płotami o nagrodę 700 złot., na dystansie 2,400 mtr., pierwszy przyszedł „*Magnat*", grona ofic. 9 p. strz. kon. pod por. *Bohdanowiczem*, drugą była „*Erica*" rtm. *Dowgiałło* i por. *Juścińskiego*. Czas 3,11 min. Totalizator 13 złot.

W gonitwie drugiej z płotami o nagrodę 500 złot. na dystansie 2,100 mtr. pierwszy przyszedł „*St. Bronchit*" p. St. Bronikowskiego, drugą była „*Bajeczna*" rtm. *Dowgiałło* i por. Juścińskiego. Czas 2,32 min. Totalizator 23, 11, 13 zł.

W gonitwie trzeciej płaskiej o nagrodę 700 zł., na dyst. 2,100 mtr. pierwszy przyszedł „*Herold*", grona ofic. 9 p. strz. kon. pod *Koreckim*, drugi był „*Kaprys*", również grona ofic. 9 p. strz. k. Czas 2,24 min. Totalizator 21, 36, 16 zł.

W gonitwie czwartej steeple chasse o nagrodę 1000 zł., na dystansie 3,200 mtr., pierwszy przybył „*Wojak*" por. *Donnera*, pod właścicielem, drugą była „*Horodenka*" grona ofic. 15 p. uł. pozn. pod por. *Bobińskim*, trzecią wreszcie przyszła „*Czarowna*" płk. Kozierowskiego, pod *Budzyńskim*. Czas 4,22 min. Totalizator 50, 17, 16 zł.

W gonitwie piątej płaskiej—pocieszenia, o nagrodę 500 zł. na dyst. 1600 mtr., pierwszą przyszła „*Mista*" płk. Karatiejewa pod chł. *Raguskim*, drugą była „*Droga*", p. St. Bronikowskiego, pod chł. *Koreckim*. Czas 1,5 minut. Totalizator 20, 14, 14 złot.

W gonitwie szóstej—steeple chasse o nagrodę 700 zł. na dyst. 3000 mtr., pierwszy przyszedł „*Caraibe*" ppłk. Rómmla, pod por. *Bobińskim*, drugą przyszła „*Xalapa*" pod por. *Budzyńskim*, trzecią wreszcie—„*Liberty*" K. K. Ważyńskich pod por. *Ignaczakiem*. Czas 4,18 min. Totalizator 17 złot.

Najweselszą była gonitwa siódma—włościańska o nagrodę 400 zł. na koniach należących do rolników, właścicieli gospodarstw poniżej 30 ha. na dyst. 800 mtr. W gonitwie wzięło udział 10 amatorów. Jeźdźcy bez siodeł, ale zato z dobrymi „kijaszkami" dla dodania koniom „gazu". Pierwszą nagrodę zdobył p. *Konstanty Mickiewicz*, na silnym ogierze, zostawiając daleko w tyle swych rywali. Drugą nagrodę zdobył p. *Bolesław Rynkun*, a trzecią p. *Jurewicz Michał*.

W niedzielę 17-go czerwca w ostatnim dniu wyścigów odbędzie się; konkurs hippiczny ciężki dla pp. oficerów, wyścigi oraz *gonitwa loteryjna*. Przypominamy, że nadarza się okazja za 5 zł., wygrać konia wartości 2,500 zł. Resztę biletów, (a pozostało ich już niedużo) można będzie nabyć jeszcze w niedzielę przed rozpoczęciem gonitwy loteryjnej. Początek konkursu o godz. 2 min. 30 ppoł., wyścigów — o godzinie 4 ppoł.

Zawody cyklistów.

Dnia 24 b. m. na boisku 6 p. p. Leg. odbędą się zawody cyklistów o mistrzostwo okręgu wileńskiego.

Nowe książki.

Mondalski Wiktor: „Szkoła średnia, a przysposobienie wojskowe", Brześć n. B., wyd. „Kresy Ilustrowane".

Autor z zawodu pedagog, dyr. gimnazjum, wychodząc z założenia, że przysposobienie wojskowe jest w danej chwili w naszych szkołach średnich „przedmiotem martwym pozbawionym związku z innymi, stara się je ożywić, postawić w środkowym punkcie zainteresowań szkoły nietylko przez podniesienie poziomu tej wiedzy wojskowej, jakiego można udzielić przyszłemu aspirantowi oficerskiemu w zakresie rozmaitych przedmiotów szkolnych, ale i to przedewszystkiem — przez uczynienie przysposobienia wojskowego, ujętego przezeń bardzo szeroko, środkiem i sposobem wychowania narodowego w dzisiejszej szkole... Wychodząc z założenia, że gimnazjum dzisiejszemu, nawet i bez jego winy, brak ideału, brak tego ducha, któryby je ożywiał a młodzież wiódł na wyżyny, dopatruje się autor w przysposobieniu wojskowem, polegającem zresztą nie na 2 godzinach „hufca", ale przenikającem cały program szkoły, tego czynnika, który jest w stanie podnieść ideowy poziom szkoły, stworzyć nowe wartości, wypełnić życie szkoły może nie nową, ale pełną znaczenia, treścią.

Broszura niewielka (20 str.) ale ciekawa i zasługująca na to, by stała się źródłem dyskusji nad najżywotniejszymi, a w niej poruszonymi zagadnieniami szkoły i obywatelskiego wychowania.

Rozmaitości.

Konstytucja królestwa Saby.

Prof. James A. Montgomery, z uniwersytetu w Pensylwanji, omawiał przed swymi słuchaczami znalezienie w południowej Arabji dokumentu, będącego dowodem, że królestwo Saby było państwem o konstytucji parlamentarnej, będącej niejako zapowiedzią dzisiejszej konstytucji angielskiej. Starożytny parlamentarny dokument, jest bez daty i prawdopodobnie pochodzi z czasów późniejszych, niż owej królowej, która odwiedziła Salomona. Odwiedziny te odbyły się mniej więcej około 1000 lat przed Chrystusem, a dokument — tak sądzi prof. Montgomery, — jest z okresu o wiele późniejszego, bliskiego już chrześcijańskich czasów.

Oprócz określenia podstawowych ustaw królestwa Saby, dokument głosi, że wola ciała ustawodawczego, albo przedstawicieli obszarów królestwa jest równej wagi co dekrety królewskie. Dokument rozporządza opublikowanie praw, „by każdy, kto chce, mógł się przekonać". Dalej jest mowa o zebraniach parlamentu, z czego wynika, że system konstytucyjny państwa był ustalony. Ówczesna Saba była kwitnącem państwem z doskonałym systemem wodnym i urodzajną ziemią, która dziś z powodu posuchy stała się jałową pustynią.

Redakcja i Administracja Jagiellońska 3, Tel. 99. Czynne od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 10 do 10.30 przed połud. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Administrator przyjmuje od 9—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9 — 3 ppoł. i 7 — 9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. 80.750. Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowy przed tekstem—25 gr., w tekście I i II str. — 30 gr., III i IV str. — 25 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petitowy) kronika rekl.—nadesłane—20 gr. (za wiersz redakcyjny), dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Zagraniczne 50% drożej. Oddział w Grodnie—Orzeszkowej 5, tel. 369. Układ ogłoszeń 3-ch łamowy, na stronie IV 8-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Wydawca: „Kurjer Wileński", s-ka z ogr. odp. Tow. Wyd. „Pogoń", Druk. „Pax", ul. św. Ignacego 5. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz